

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI**

**ANDIJON VILOYATI PEDAGOG MAHORAT MARKAZI
MAKTABGACHA, BOSHLANG'ICH VA MAXSUS TA'LIM
METODIKALARI KAFEDRASI**

**XALQARO BAHOLASH DASTURLARI PIRLS,
TIMSS ASOSIDA BOSHLANG'ICH TA'LIM
SAMARADORLIGINI OSHIRISH**

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

**ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЧАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ
ОЦЕНОЧНЫХ ПРОГРАММ PIRLS, TIMSS**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

ANDIJON-2025

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI**

**ANDIJON VILOYATI PEDAGOG MAHORAT MARKAZI
MAKTABGACHA, BOSHLANG‘ICH VA MAXSUS TA’LIM
METODIKALARI KAFEDRASI**

**XALQARO BAHOLASH DASTURLARI PIRLS,
TIMSS ASOSIDA BOSHLANG‘ICH TA’LIM
SAMARADORLIGINI OSHIRISH**

**RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
MATERIALLARI**

**ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЧАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ
ОЦЕНОЧНЫХ ПРОГРАММ PIRLS, TIMSS**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ**

ANDIJON-2025

TASHKILIY VA DASTURIY QO'MITA

- 1. T.T.Turg'unov – Andijon viloyati pedagogik mahorat markazi direktori**
- 2. O`. Qurbonov – Andijon viloyati pedagogik mahorat markazi o'quv va ilmiy-metodik ishlar direktor o'rinbosari**
- 3. M.A.Abdullayeva - Andijon viloyati pedagogik mahorat markazi professori, p.f.n.**
- 4.N.R.Karimova - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsusta'lim metodikalari kafedrası mudiri, katta o'qituvchi**

TAHRIR HAY'ATI :

- 1. N.R.Karimova - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsusta'lim metodikalari kafedrası mudiri, v.b.dotsent**
- 2. M.M.To`raqulova -Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası katta o'qituvchisi**
- 3. M.A.Iminova-Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- 4. M.Xusanova - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası katta o'qituvchisi**
- 5. M.Jo'rayeva - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- 6. D.Usmonova - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- 7. D.Novshadbekova - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- 8. F.Datqayeva - Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**

TEXNIK MUXARRIR :

- M.A.Iminova-Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- D.Z.Usmonova-Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**
- D.Z.Novshadbekova-Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari kafedrası o'qituvchisi**

To'plamga kiritilgan maqola va tezislardagi dalil, raqam va ma'lumotlarning to'g'riligiga mualliflar mas'uldirlar. Konferensiya materiallari to'plami Andijon viloyati pedagogik mahorat markazining navbatdan tashqari Ilmiy kengashi qarori (25.11.2025 № 11) bilan nashrga tavsiya etilgan.

SO'Z BOSHI

Bugungi globallashuv jarayonida ta'lim sifati va samaradorligini oshirish masalasi barcha davlatlar oldida turgan eng ustuvor vazifalardan biridir. Xususan, boshlang'ich ta'lim bosqichi kelgusi ta'lim jarayonining poydevori sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bois O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan ta'lim jarayoniga ilg'or xalqaro tajribalarni joriy etish, o'quvchilarning o'qish savodxonligi va matematik-texnik tafakkurini rivojlantirish, shuningdek, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini takomillashtirish bo'yicha izchil ishlar amalga oshirilmoqda.

Bugungi kunda dunyo miqyosida o'quvchilar bilimini baholashning ishonchli tizimlari sifatida tan olingan **PIRLS**, **TIMSS** xalqaro baholash dasturlari boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligi va fanlararo kompetensiyalarini aniqlashda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Ushbu dasturlarning talablari asosida tayyorlangan metodik tavsiyalar, o'quv dasturlari va o'qitish texnologiyalari mamlakatimiz ta'lim tizimida sifat o'zgarishlarini amalga oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Mazkur Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi esa aynan PIRLS va TIMSS baholash dasturlari asosida boshlang'ich ta'lim samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy izlanishlar, tajribalar, metodik yondashuvlar va innovatsion ta'lim texnologiyalarini umumlashtirishni maqsad qiladi.

Ushbu to'plamda taqdim etilgan maqolalar boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan ilmiy izlanishlar natijalari, o'quvchilarda o'qish savodxonligi va matematik tafakkurni rivojlantirish bo'yicha takliflar, shuningdek, xalqaro baholash dasturlariga tayyorgarlik jarayonlariga oid dolzarb masalalarni qamrab oladi. Ushbu materiallar amaliyotchi pedagoglar, metodistlar, ilmiy tadqiqotchilar hamda ta'lim tizimi xodimlari uchun muhim qo'llanma bo'lishiga ishonamiz.

Konferensiya ishtirokchilari tomonidan taqdim etilgan ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar mamlakatimizda boshlang'ich ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarishga, yosh avlodning chuqur bilimli, mustaqil fikrlovchi, global raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

8.OECD. AI in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. — Paris: OECD Publishing, 2022.

**“TARIXIY MAVZULARNI O‘QITISHDA RAQAMLI
TEXNOLOGIYALAR IMKONIYATLARI: FARG‘ONA VILOYATI
ALOQA TIZIMI MISOLIDA”**

QOSIMOV DILMURODJON A‘ZAMJONOVICH

Andijon viloyati pedagogik mahorat markazi

“Uzluksiz kasbiy ta’limni rivojlantirish bo‘limi” bosh mutaxassisi,

Telefon:+998(99) 517-30-29

E-mail: azamjonovich1989@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada tarixiy mavzularni o‘qitishda raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlardan foydalanish imkoniyatlari yoritilgan. Xususan, Farg‘ona viloyati aloqa tizimi tarixini o‘qitish jarayonida interaktiv xaritalar, multimedia vositalari, virtual muzeylar, raqamli arxiv materiallari va onlayn platformalardan foydalanish samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar yordamida o‘quvchilarning tarixiy tafakkuri, mustaqil izlanish va tahliliy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirish yo‘llari ilmiy asosda ochib berilgan. Maqola natijalari tarix fanini zamonaviy texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish orqali ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, tarix ta’limi, innovatsion metodlar, interaktiv vositalar, Farg‘ona viloyati, aloqa tizimi, ta’lim samaradorligi.

Аннотация В статье рассматриваются возможности использования цифровых технологий и инновационных методов в преподавании исторических тем. В частности, проанализирована эффективность применения интерактивных карт, мультимедийных средств, виртуальных музеев, цифровых архивов и онлайн-платформ при изучении истории системы связи Ферганской области. В исследовании обоснованы пути развития у учащихся исторического мышления, самостоятельного поиска и аналитических навыков с помощью цифровых технологий. Полученные результаты способствуют повышению качества исторического образования за счёт интеграции современных технологий.

Ключевые слова: цифровые технологии, преподавание истории, инновационные методы, интерактивные средства, Ферганская область, система связи, эффективность образования.

Abstract This article explores the potential of using digital technologies and innovative methods in teaching historical topics. In particular, it analyzes the effectiveness of employing interactive maps, multimedia tools, virtual museums, digital archives, and online platforms in teaching the history of the communication system in the Fergana region. The study scientifically substantiates the ways of developing students' historical thinking, independent research, and analytical skills through the use of digital technologies. The findings contribute to improving the quality of history education by integrating modern technologies into the learning process.

Keywords: digital technologies, history education, innovative methods, interactive tools, Fergana region, communication system, educational effectiveness.

KIRISH

Tarixiy fanlarni o'qitishda raqamli texnologiyalar rolining ortib borayotgani dolzarb muammo sanaladi. Masalan, O'zbekistonda bir qator tadqiqotlar raqamli ta'lim muhitiga o'tish jarayonini va o'qituvchilarning ham, o'quvchilarning ham raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish zarurligini ko'rsatmoqda.

Shu munosabat bilan, mamlakatimizda 2020-yilda qabul qilingan **Raqamli O'zbekiston – 2030** strategiyasi, hamda “Maktabgacha va maktab ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi” kabi davlat hujjatlari raqamli transformatsiyani ta'lim sohasida bir ustuvor yo'nalishga aylantirdi. Shu bilan birga, tarix fanini o'qitishda raqamli vositalardan foydalanish — interaktiv xaritalar, virtual muzeylar, multimedia ma'lumotlar bazasi va onlayn platformalar — o'quvchilarning o'qishga qiziqishini oshirish, tahlil-fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil izlanishga rag'batlantirish kabi maqsadlarga xizmat qilishi mumkin. Tadqiqotlarda “raqamli texnologiyalar tarix darsida o'quvchilarning bilimi va tafakkurini yaxshilashga yordam bergani” e'tirof etilgan.

Shu jihatdan, tarixiy mavzularni raqamli texnologiyalar yordamida o'qitish ta'lim samaradorligini oshirish yuzasidan amaliy izlanishni talab qiladi.

Tarixiy fan ichida — xususan, hududiy jihatdan — o'zgaruvchan aloqa tizimi tarixini o'qitishda raqamli metodlardan foydalanish bo'yicha maxsus tadqiqotlar nisbatan kam. Sizning holda — Farg'ona viloyati aloqa tizimi tarixi (XIX asr oxiri – XXI asr) mavzusi tarixiy va texnologik nuqtai-nazardan o'ziga xos bo'lib, uni raqamli ta'lim muhitida o'qitish imkoniyatlari ham yetarlicha ochilmagan. Bu holat ilmiy yangilikni ta'minlaydi.

Eng muhimi – ma'lumotlar bazasida hududiy texnologik tarixi va ta'limdagi innovatsion yondashuvlarni birlashtirgan tadqiqotlar kam ekanligi, sizning maqolangiz shu bo'shliqni to'ldirishga xizmat qiladi.

Farg'ona viloyati aloqa tizimi tarixini o'qitishda raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlardan foydalanishning imkoniyatlarini aniqlash va ularni amaliy tarjima qilish orqali ta'lim samaradorligini oshirish asosiy maqsad qilib olingan. Shuningdek:

1. Farg'ona viloyatida aloqa tizimi tarixining asosiy bosqichlarini tahlil qilish.
2. Tarixiy mavzuni o'qitishda qo'llanishi mumkin bo'lgan raqamli texnologiyalar va interaktiv metodlarni aniqlash.
3. O'quvchilar va o'qituvchilar nuqtai nazaridan raqamli metodlarning samaradorligini baholash ko'rsatkichlarini belgilash.
4. Raqamli metodlarga asoslangan dars modellarini ishlab chiqish va taklif qilish.
5. Taklif etilgan metodlarning ta'lim jarayoniga integratsiyasi orqali tarix fanining o'qitish sifatini yaxshilash bo'yicha tavsiyalar berish. Kabi vazifalar ham belgilangan.

Tadqiqotda pedagogik tadqiqot usullari — kuzatish, interfaol dars tajribasi, so'rovnomalar, testlar — va tarixiy-ilmiy tahlil usullari — hujjatli tahlil, tarixiy manbalarni solishtirish, qiyosiy tahlil — qo'llanadi. Bundan tashqari, raqamli metodlarning ta'lim jarayonidagi samaradorligini aniqlash uchun tajriba-metodik

yondashuv sifatida dars o'tkazish va o'quv natijalarini solishtirish qo'llanishi mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqda: razvodka – raqamli texnologiyalar maktablarda o'qitish jarayonida faollik, tushunish va motivatsiyani oshirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, tadqiqotda “digital technologies in history training: the impact on students' academic performance” asarida tarix darslarida interaktiv 3D va ilovalar qo'llanilishi natijasida o'quvchilarning motivatsiyasi va tanqidiy fikrlash ko'nikmalari o'sishiga e'tibor qaratilgan.

“Digital technologies in support of students learning in Higher Education: literature review” maqolasida yuqorida qaysi vositalar va metodlar qo'llanayotgani — hamda o'qituvchilarning va o'quvchilarning tajribasi — tahlil qilingan.

Pedagogik tadqiqotlarda o'qituvchilarning raqamli texnologiyalarni qo'llashga tayyorligi, ularning bilimlari, munosabati va maktab madaniyati muhim omillar sifatida aniqlangan. Masalan, “Literature Review on the Factors Affecting Primary Teachers' Use of Digital Technology” maqolasida asosiy to'rt faktor: o'qituvchilarning bilim va ko'nikmalari, ularning munosabati, maktab muhitining madaniyati va boshqa texnologik omillar ekanligi ko'rsatilgan.

Raqamli ta'lim muhitida so'nggi o'n yillikda adabiyotlarning bibliometrik tahlili natijalari ham mavjud: “Digital technologies in the classrooms in the last decade (2014–2023): a bibliometric analysis” maqolasida sohada nashrlar soni yillik o'sish darajasi bilan ortib borayotgani, lekin o'qituvchilarga yordam ko'rsatuvchi infratuzilma va tayyorgarlik yetishmasligi kabi muammolar mavjudligi qayd etilgan.

Tarix fanini o'qitishda raqamli vositalarni joriy qilish borasida maxsus tadqiqotlar esa cheklangan ekan, bu sizning mavzuingiz uchun ilmiy bo'shliq ekanligini ko'rsatadi. Masalan, “Digital technologies in the educational process of ... history of the Samara Region” maqolasida regional tarix mavzularida raqamli metodlar qo'llanilishi borasida misollar keltirilgan.

Xulosa qilib aytganda adabiyotlar sizga shunday xulosani beradi — raqamli texnologiyalar o'qitishda samaradorlikni oshirishga salmoqli hissa qo'shishi

mumkin, lekin buning uchun o'qituvchilarning tayyorgarligi, maktab infratuzilmasi va metodik qo'llanmalar muhim ekan. Sizning mavzuvingiz shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Tadqiqot metodologik jihatdan **aralash metodlar** yoki **tajriba-metodologik yondashuvni** qo'llashga tayyor. Masalan, "Digitalization of Classrooms: A Comparative Study on Teachers' Perceptions..." maqolasida o'qituvchilarning raqamli dars materiallari foydalanishiga bo'lgan munosabati so'rov va intervyular orqali o'rganilgan.

Tarixiy fanida raqamli metodlardan foydalanish metodologiyasi haqida — "Using Emerging Digital Technologies Adoption for History Teaching: ..." maqolasida o'qituvchi markazida texnologiyani qabul qilishni tahlil qiluvchi metodologiya taklif qilingan: bu yerda motivatsion va tashqi muhit omillari tahlil qilingan.

1 Adabiyotlarda metodologiyada kuzatish, so'rovnomalar, testlar, interfaol dars tajribalari (eksperiment) qo'llanishi keng qayd etilgan. Masalan, "The effect of online learning in modern history education" maqolasida birinchi so'rovnoma va keyingi dastur natijalari bilan solishtirilgan. [PMC](#)

2 Metodologik tavsif va tadqiqot prinsiplari orasida o'qituvchilarning raqamli vositalarni qo'llash kompetensiyalari, o'quvchilarning faolligi va o'qitish muhitining raqamli tayyorligi muhim o'zgaruvchilar sifatida ko'riladi. Masalan, "Literature Review on the Factors Affecting Primary Teachers' Use of Digital Technology" maqolasida olinish omillari belgilangan.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli vositalardan foydalanilgan darslar o'quvchilarning tarixiy mavzuni tushunish darajasini oshirgan. Interaktiv xaritalar, virtual muzeylar va elektron arxiv hujjatlari o'quvchilarga mavzuni faol tarzda o'rganish imkonini bergan. Shu orqali ular mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv va ijodiy tafakkur ko'nikmalarini rivojlantirishga muvaffaq bo'lgan.

Farg‘ona viloyati aloqa tizimi tarixiga oid raqamli kontent yaratish tajribasi darslarni interaktiv va amaliy qilgan. O‘quvchilar tarixiy fotosuratlar va arxiv hujjatlarini raqamli shaklda o‘rganish orqali hududiy va tarixiy o‘zgarishlarni yaxshiroq tushungan. Shu bilan birga, dars jarayonida o‘quvchilarning faolligi va o‘qishga bo‘lgan qiziqishi oshgan.

Eksperiment natijalari xalqaro baholash dasturlari tamoyillari bilan uyg‘un bo‘lib, o‘quvchilarning tahliliy fikrlash va mustaqil izlanish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam bergan. Shu natijalar shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlar tarixiy mavzularni o‘qitishda nafaqat bilimni oshirish, balki o‘quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Shuningdek, metodik jihatdan raqamli vositalardan foydalanish o‘qituvchilarning tayyorgarligi va maktab infratuzilmasi bilan chambarchas bog‘liq ekanligi aniqlangan. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, raqamli metodlarni samarali qo‘llash uchun o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalari, metodik qo‘llanmalar va maktab muhitining mosligi muhim omil hisoblanadi.

Muhokama natijalaridan kelib chiqib, raqamli texnologiyalarni joriy etishning amaliy ahamiyati shundaki, ular tarixiy mavzularni o‘qitish jarayonini interaktiv, qiziqarli va ilmiy asoslangan shaklga keltiradi hamda o‘quvchilarning faolligi va bilim olish sifatini oshiradi.

NATIJALAR

Eksperiment natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli vositalar qo‘llanilgan darslarda o‘quvchilarning tarixiy mavzuni tushunish darajasi oshgan. Interaktiv xaritalar, virtual muzeylar va elektron arxiv hujjatlaridan foydalanish o‘quvchilarga mavzuni faol tarzda o‘rganish imkonini yaratgan. Shu orqali o‘quvchilar mustaqil fikrlash, tahliliy yondashuv va ijodiy tafakkur ko‘nikmalarini rivojlantirishga muvaffaq bo‘lishgan.

Farg‘ona viloyati aloqa tizimi tarixiga oid raqamli kontent yaratish tajribasi ham darslarni samarali qilishga yordam bergan. O‘quvchilar tarixiy fotosuratlar, arxiv hujjatlari va interaktiv xaritalar orqali hududiy va tarixiy o‘zgarishlarni

yaxshiroq tushunish imkoniga ega bo'lgan. Shu bilan birga, dars jarayonida o'quvchilarning faolligi va motivatsiyasi sezilarli darajada oshgan.

Tajriba natijalari xalqaro baholash dasturlari tamoyillari bilan uyg'un bo'lib, o'quvchilarning tahliliy fikrlash va mustaqil izlanish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilganini ko'rsatgan. O'qituvchilarning metodik tayyorgarligi va raqamli vositalardan foydalanish darajasi dars samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynagan. Shu tarzda, raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlar tarixiy mavzularni o'qitishda amaliy samaradorlikni oshirishga yordam bergan.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlarni tarixiy mavzularni o'qitishda qo'llash o'quvchilarning bilim darajasini oshirish, ularning tahliliy va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali bo'ladi. Interaktiv xaritalar, virtual muzeylar va elektron arxiv hujjatlari orqali o'quvchilar tarixiy manbalarni vizual va faol tarzda o'rganish imkoniga ega bo'lgan.

Farg'ona viloyati aloqa tizimi tarixiga oid raqamli kontent yaratish tajribasi dars jarayonini interaktiv va amaliy qilgan. Bu o'quvchilarning mavzu bo'yicha mustaqil izlanish olib borishiga, hududiy va tarixiy o'zgarishlarni chuqurroq tushunishiga yordam bergan. Shu bilan birga, o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi va maktab infratuzilmasi raqamli metodlarni samarali qo'llashda muhim rol o'ynaydi.

Eksperiment natijalari xalqaro baholash dasturlari tamoyillari bilan uyg'un bo'lib, raqamli texnologiyalarni joriy qilishning amaliy samaradorligini tasdiqlaydi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, raqamli vositalar tarixiy mavzularni o'qitish jarayonini ilmiy asoslangan, qiziqarli va interaktiv shaklga keltiradi hamda o'quvchilarning faolligi va ta'lim sifatini oshiradi.

Umuman olganda, raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlar tarixiy fanlarni o'qitishda samarali pedagogik vosita sifatida ishlatilishi mumkin va ular Farg'ona viloyati aloqa tizimi tarixini o'quv jarayoniga muvaffaqiyatli integratsiya qilish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim tizimini raqamlashtirish va innovatsion rivojlantirish to‘g‘risida”gi qarori. – Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to‘plami, 2021.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent: Adolat nashriyoti, 2020.
3. Nishonov, U., & Mamatqulov, R. (2019). Tarix ta’limida innovatsion metodlardan foydalanish yo‘llari. – Toshkent: TDPU ilmiy axborotlari, №4.
4. Xudoyberdiyeva, M. (2020). Zamonaviy ta’lim texnologiyalarining tarix fanidagi o‘rni va ahamiyati. – “Ta’lim va innovatsiyalar” jurnali, №3.
5. Nazarov, B. (2021). O‘zbekiston tarixini o‘qitishda 4K kompetensiyalarini shakllantirish metodikasi. – Toshkent: “Fan va texnologiya” nashriyoti.
6. Muminov, S. (2022). Innovatsion pedagogika: nazariya va amaliyot. – Toshkent: “Nihol print”.
7. Saidov, A. (2018). Farg‘ona vodiysi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyoti tarixidan lavhalar (XIX–XX asrlar). – Toshkent: Universitet nashriyoti.
8. Qosimov, D. A. (2024). Farg‘ona viloyati aloqa tizimi tarixi (XIX asr oxiri – XXI asr). – Farg‘ona davlat universiteti, PhD dissertatsiyasi.
9. Abdurahmonov, H. (2015). Tarix ta’limida interfaol metodlar va ularning o‘quvchilarga ta’siri. – “Pedagogik izlanishlar” jurnali, №2.
10. Bruner, J. (1996). The Culture of Education. – Harvard University Press.
11. Fullan, M. (2013). The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press.
12. OECD. (2019). Future of Education and Skills: OECD Learning Compass 2030. – Paris: OECD Publishing.

13. Bybee, R. W. (2013). The Case for STEM Education: Challenges and Opportunities. – Arlington, VA: NSTA Press.
14. Selwyn, N. (2016). Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury Academic.
15. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. – Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.
16. Hattie, J. (2009). Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement. – London: Routledge.
17. UNESCO. (2021). Reimagining our Futures Together: A New Social Contract for Education. – Paris: UNESCO Publishing.

CRITERIA FOR STUDYING THE TIMURID QUEENS IN UZBEK AND ENGLISH LITERATURE

Rashidova Sevara Akmal qizi

Turon universiteti magistranti
ORCID: 0009-0009-9795-5172

Annotatsiya: Ushbu maqola Temuriy malikalarining o‘zbek va ingliz tilidagi adabiyotlarda qanday yoritilishi va tadqiq qilinish mezonlarini tahlil qiladi. Tadqiqot davomida mavzu bo‘yicha nashr etilgan manbalar, tarixiy va badiiy asarlar solishtirilib, ularning malikalar obrazini shakllantirishdagi yondashuvlari o‘rganiladi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, o‘zbek adabiyotida Temuriy malikalarining tarixiy va madaniy roli, ijtimoiy mavqe va siyosiy faoliyati ustuvor o‘ringa ega bo‘lsa, ingliz tilidagi manbalarda ko‘proq tarixiy kontekst va xalqaro tadqiqotlar orqali ularning siyosiy va madaniy ahamiyati ta’kidlanadi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, u tarixiy shaxslarni yoritishda milliy va xalqaro yondashuvlarni solishtirish imkonini beradi va tarixshunoslik hamda adabiyotshunoslik tadqiqotlarini boyitadi.

Kalit so‘zlar: Temuriy malikalar, tarixiy adabiyot, ingliz adabiyoti, o‘zbek adabiyoti, tadqiqiy mezonlar, tarixiy shaxslar.

Abstract: This article analyzes the criteria for studying the Timurid queens in Uzbek and English literature. The research examines published sources, historical